

A photograph of two people, a woman and a man, walking through a lush green garden. The woman, on the left, has red hair and is wearing a grey blazer over a white top. She is gesturing with her right hand, pointing upwards. The man, on the right, is bald with a beard and glasses, wearing a grey blazer over a light blue shirt. They are both looking towards the right. The background is filled with trees and foliage, with sunlight filtering through the leaves.

DE MAAKBARE TRANSITIE

MARLOUS VAN DER VEEN

EN HET WAARMAKEN

DONALD POLS

MARLOUS VAN DER VEEN

Senior Adviseur Strategie – MVO

Enexis Groep

DONALD POLS

Directeur Milieudefensie

Vraag directeur van Milieudefensie Donald Pols wat hét symbool is voor onze verknipte opvattingen over duurzaamheid en hij zal zeggen: de auto.

‘Een ding van twee ton, gemaakt om mensen te vervoeren van een kilo of honderd – en meestal maar één. Voor veel mensen is het na een huis de duurste aankoop in hun leven. En van de 24 uur staat hij er 23 stil. Ik bedoel: in wat voor bizarre wereld leven we?’

Marlou van der Veen lacht: ‘Ik kan dit alleen maar volmondig beamen.’

Samen wandelen ze door de Hortus Botanicus in Amsterdam – een groene haven in de stad. ‘Oude rot ontmoet millennial’, grapt de 46-jarige Pols. Hij werkte eerder voor de SP, het Wereld Natuurfonds en Energie Onderzoek Nederland. De 27-jarige Van der Veen staat in de Duurzame Jonge 100 van 2018 en is Senior Adviseur Strategie bij Enexis Groep waarbij ze zich richt op maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Dagelijks buigt ze zich over strategische en beleidsmatige vraagstukken die een bijdrage leveren aan de verduurzaming van Enexis Groep in de breedste zin van het woord.

Marlous: 'Met onze autovrije dinsdagen bijvoorbeeld proberen we onze medewerkers uit te dagen om iets verder te kijken dan de auto die voor de deur staat. We hebben ook op onze vestigingen elektrische deelauto's staan, zodat medewerkers kunnen ervaren hoe zo'n elektrische auto werkt. Het vooroordeel is toch dat je de helft van de tijd bij een laadstation naast de snelweg staat. Dat valt reuze mee, maar om daar achter te komen moet je eerst zelf de stekker van zo'n auto een keer in de laadpaal steken.'

Donald: 'Je hebt gelijk als je zegt dat je als bedrijf mensen niet kunt dwingen om de auto te laten staan. Maar je kunt wel concrete maatregelen treffen. Bijvoorbeeld iedereen dezelfde kilometervergoeding geven. As je dan met de fiets komt, heb je meer winst. En terecht, want dan spaar je de aarde.'

Marlous: 'Dat soort dingen doen we ook. Toch is het belangrijk om je te realiseren dat mobiliteit een relatief klein deel is van onze totale footprint. Het grootste deel komt uit onze assets en netverliezen. Dat betekent dat voor het oog kleine veranderingen in de inkoop van netverliezen, of de recycling of circulariteit van netcomponenten een grote totale impact teweeg kunnen brengen.'

Wat vooral mooi is aan deze voor het oog kleine veranderingen, is dat het werknemers aan het denken zet over duurzaamheid, ook binnen hun eigen werk. Zo vroeg een technicus zich ongeveer 2,5 jaar geleden af of we de transformatoren, die na veertig jaar worden afgeschreven, niet konden hergebruiken. Inmiddels hebben we een loads vol gebruikte onderdelen die worden opgeknapt en vervolgens minimaal 15 jaar weer meekunnen in ons net. Onze engineers hebben nu de keuze of ze een nieuwe of een hergebruikte én ook nog eens goedkopere transformator bestellen. Voor mij is dit ook heel erg waar MVO over gaat – denken in kansen, experimenten aandurven en als het werkt, slim genoeg zijn om het op te schalen en breed door te voeren.'

In het café van de Hortus, onder een enorme palmboom vertelt Marlous hoe zij opgroeide op het Drentse platteland. Een jeugd in het groen kweekt liefde voor de natuur – daar is Donald, die op een boerderij in Zuid-Afrika woonde, het mee eens. Wat hem ook inspireerde, was het einde van de Apartheid, wat hij van dichtbij meemaakte. 'Ik realiseerde me daardoor dat grote maatschappelijke veranderingen mogelijk zijn, als mensen

hun verantwoordelijkheid nemen en het samen gaan doen. Mijn overtuiging is dat een succesvolle energietransitie alleen kan slagen als er brede betrokkenheid van de samenleving is.' Enexis Groep zou daar ook een rol bij moeten spelen, vindt Donald. 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen is niet alleen dubbelzijdig kopiëren en groene stroom inkopen – al is dat óók belangrijk. Waar het om gaat, is hoe je invloed hebt op je omgeving. Op consumenten, toeleveranciers, de sector en de politiek. Ben je afwachtend of ben je pro-actief? Probeer je de sector en de beleidsmakers de duurzame kant op te bewegen?'

“DE JUISTE BALANS TUSSEN DUURZAAM EN BETAALBAARHEID.”

Marlous van der Veen

Marlous: 'Door samenwerking met andere infrabeheerders in de Groene Netten coalitie werken we nu samen met Rijkswaterstaat aan de ontwikkeling van duurzame energie op Rijksgronden, waarmee we de energietransitie verder kunnen versnellen. Ook denken we graag mee met gemeenten en provincies, onder andere over de aansluiting van wind- en zonneparken. Als je die alleen kunt aansluiten op het net via moeilijke constructies en omwegen, gaan de maatschappelijke kosten enorm omhoog, en dat is funest voor het draagvlak.'

Donald: 'Je moet ervoor zorgen dat iedereen mee wil en kan doen met de transitie. Hoe voorkom je dat groepen achterblijven? Als steeds meer mensen van het net af gaan, komen de kosten terecht bij de mensen die er nog op zitten. Dat zijn de mensen in huurhuizen en degenen die geen geld hebben voor isolatiemaatregelen of zonnecollectoren. Het is niet alleen een probleem van de netwerkbedrijven, maar jullie kunnen het wel als eerste zien aankomen, en moeten dat aankaarten bij de gemeentes en rijksoverheid.' 'Het is een interessante tijd: ik draai al twintig jaar mee binnen verschillende maatschappelijke organisaties en de laatste paar jaar zie ik dat bedrijven zich steeds bewuster zijn van hun maatschappelijke taak en zich meer als ngo's gaan gedragen.'

Marlous: 'Mijns inziens zijn wij door onze kerntaak – iedereen van energie voorzien – eigenlijk al in hoge mate een maatschappelijke organisatie. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de UN Sustainable Development Goals dan leveren we door onze kerntaak uit te voeren al een grote bijdrage aan de uitvoering van die doelen. Mijn dilemma is hoe het vergroenen van onze eigen bedrijfsvoering daarmee in verhouding staat. Eenvoudig gezegd: je hebt tien euro en je kunt het uitgeven aan duurzaamheid. Waar kies je dan voor? Het versnellen van de energietransitie door bijvoorbeeld een slimme oplossing te realiseren die windparken sneller aan te sluiten maakt? Of de verduurzaming van het wagenpark of onze netverliezen? Beide heeft impact op de verduurzaming van Nederland, alleen vanuit een andere invalshoek.'

Donald: 'Waar ik benieuwd naar ben: kwantificeren jullie het MVO-beleid ook? Want het risico is dat je wat sowieso al gebeurt, gaat claimen als een eigen succes. Als de overheid zegt dat je twintig procent meer windmolens moet aansluiten, kun je dat achteraf niet als een Enexis-prestatie opvoeren. Wat telt is wat je er bovenop hebt gedaan om het proces te versnellen. Jouw doel zou dan vijftig procent meer windmolens moeten zijn.'

Marlous: 'Dat kwantificeren blijkt lastig. Neem een programma als Buurkracht (waarin wijkbewoners worden gestimuleerd om gezamenlijk de CO₂-uitstoot te reduceren, red). Ik kan niet honderd procent garanderen dat die mensen zonnepanelen kopen door dat initiatief. Misschien hadden ze ze anders ook wel aangeschaft.'

Donald: 'Maar je móet het kwantificeren, anders loop je het risico dat je alleen wat leuke projectjes doet. Of in het ergste geval: dat de buitenwereld gaat denken dat het een vorm van greenwashing is, dat je alleen maar dit soort initiatieven ontplooit om goede sier te maken. Hoe meet je je impact op de samenleving? Ngo's zijn al vijftig jaar bezig met dit soort vragen – we zouden op dit gebied wat van elkaar kunnen opsteken.'

Marlous: 'We hebben nu een jaar of vijf een MVO-beleid en we zitten in de fase dat we het beter inzichtelijk willen maken. Dat is inderdaad iets om van te leren van partijen die het beter in de vingers hebben. Waarom het wiel opnieuw uitvinden?'

“NOODZAAK OM TE VERDUURZAMEN IS ENORM.”

Donald Pols

Donald: 'Nog iets: als je MVO kwantificeert, dan kun je er prestatiebeloningen aan koppelen, ook voor het hoogste management. MVO-doelstellingen niet gehaald? Dan geen bonus. Alles wat in een bedrijf serieus genomen wordt, is immers meetbaar en de directeur valt er op af te rekenen. Zo kun je laten zien dat het MVO ook menens is. Dat kun jij niet regelen natuurlijk, maar dit is mijn oproep aan de CEO.'

Marlous: 'Kwantificeren kan sowieso ook weer leiden tot nieuwe inzichten en verbazingen. Je kunt erachter komen dat makkelijke oplossingen een wereld van verschil maken. En het zou zonde zijn om die kansen te laten liggen.'